Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Gemeente Emmen

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Economie

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
300062-2026:560777	300062-2026	2	M. Lingbeek
datum	**telefoon**	**fax**	**e-mail**
16 september 2026	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Voorstel voor discussienota Programma Glastuinbouwgebieden Erica en Klazienaveen

Geachte leden van de raad,

De glastuinbouwgebieden Erica en Klazienaveen vormen al decennialang belangrijke economische clusters binnen de gemeente Emmen. Beide gebieden zijn ontwikkeld als concentratiegebieden voor glastuinbouw en dragen bij aan werkgelegenheid, regionale economie en ruimtelijke kwaliteit. Tegelijkertijd staan beide gebieden voor aanzienlijke uitdagingen, waaronder verduurzaming, netcongestie, stijgende energiekosten, klimaatopgaven en veranderende marktomstandigheden.

De bestaande beleidskaders zijn grotendeels verouderd en sluiten niet meer volledig aan bij de huidige situatie en toekomstige ontwikkelingen. Om te komen tot een actualisatie van het beleid is eind 2025 gestart met het opstellen van het nieuwe Omgevingsprogramma Glastuinbouw voor Erica en Klazienaveen. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd met een raadsbrief in december 2025. Vervolgens zijn twee raadsinformatiebijeenkomsten (februari en september 2026) georganiseerd waarin de raad is bijgepraat over de voortgang van het proces, de opgehaalde inzichten uit de gebiedsateliers en de eerste resultaten van de uitwerking. De voorliggende discussienota vormt een volgende stap in dit proces en biedt de raad de gelegenheid om richtinggevende kaders mee te geven over de belangrijkste beleidskeuzes voor beide glastuinbouwgebieden.

Het Omgevingsprogramma Glastuinbouw vormt een uitwerking van de gemeentelijke (ontwerp)Omgevingsvisie (planning vaststelling oktober 2026), waarin wordt ingezet op het behouden van een toekomstbestendige glastuinbouwsector door clustering, verduurzaming en het bieden van ontwikkelperspectief voor ondernemers. Ook worden de mogelijkheden voor herverkaveling en functieverbreding hierin genoemd. Binnen dit kader is het programma vormgegeven. Het programma bestaat uit twee afzonderlijke gebiedsvisies, één voor Erica en één voor Klazienaveen, met voor elk gebied een bijbehorend uitvoeringsprogramma. Voor Erica en Klazienaveen leidt dit tot verschillende ontwikkelrichtingen, die in deze discussienota aan de hand van een aantal richtinggevende stellingen aan uw raad worden voorgelegd.

Hoofdlijnen van het programma

Gebiedsvisie Erica: versterken en concentreren

In Erica zijn relatief veel grotere en toekomstbestendige glastuinbouwbedrijven gevestigd, zie kaart glastuinbouwgebied Erica in bijlage 1. Ondernemers hebben aangegeven ook op lange termijn te willen blijven investeren in het gebied. De visie voor Erica zet daarom in op versterking van het cluster door ruimte te bieden voor uitbreiding, samenwerking, verduurzaming en investeringen in energievoorzieningen. Uitgangspunt is dat de glastuinbouw binnen de gemeente Emmen wordt geconcentreerd in Erica.

Belangrijk onderdeel is het creëren van betere randvoorwaarden voor energievoorziening, waaronder zonne-energie, warmtenetten, opslagmogelijkheden en toekomstige aansluiting op nieuwe energie-infrastructuur.

Gebiedsvisie Klazienaveen: transformatie

Klazienaveen kent een kleinschaliger en meer versnipperde structuur, zie kaart van glastuinbouwgebied Klazienaveen in bijlage 2. Een deel van de ondernemers beschikt over moderne bedrijven, terwijl (met name het zuidelijk deel) van het gebied te maken heeft met leegstand en veroudering. De versnipperde structuur van het gebied, in combinatie met beperkte mogelijkheden voor schaalvergroting en de noodzaak van substantiële investeringen, maakt dat de ontwikkelingsperspectieven voor de glastuinbouw hier beperkt zijn.

De gebiedsvisie kiest daarom voor een gedifferentieerde koers. In het noordelijk deel ontstaat ruimte voor een breder economisch profiel, waar andere bepaalde vormen van bedrijvigheid ook mogelijk worden. Het noordelijk deel loopt vanaf het midden van het tuinbouwgebied (ongeveer ter hoogte van de Kring) tot aan de Postweg en omvat de later ontwikkelde glasarealen. Bestaande glastuinbouwbedrijven behouden de ruimte om hun bedrijfsvoering voort te zetten en te investeren in hun toekomst, zolang deze activiteiten passen binnen de ontwikkelrichting van het gebied. Hiermee wordt aangesloten bij de ontwikkeling die zich hier de afgelopen jaren al heeft ingezet en wordt ruimte geboden aan een meer gemengd economisch gebruik.

Voor het zuidelijk deel wordt ingezet op een transformatie naar een nieuwe economische functie. Het zuidelijke deel betreft het gebied direct ten noorden van de A37 tot aan de Kring. Dit zijn de oudste delen van het tuinbouwgebied. Welke economische functies hier uiteindelijk passend zijn, wordt nader onderzocht via een haalbaarheidsstudie en marktverkenning. De visie gaat er daarbij vanuit dat glastuinbouw op termijn niet langer de dragende functie van dit deelgebied zal zijn.

Uitvoeringsprogramma's
De gebiedsvisies worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma per gebied. Hierin worden de strategische doelen van de gebiedsvisies vertaald naar concrete projecten, maatregelen en investeringen. Per gebied wordt inzichtelijk gemaakt welke opgaven prioriteit hebben, welke acties nodig zijn, wie daarbij betrokken zijn, welke financiële middelen beschikbaar moeten worden gesteld en welke planning wordt gehanteerd. De uitvoeringsprogramma's bieden daarmee het kader voor stapsgewijze uitvoering, monitoring en eventuele bijsturing van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast vormt het de prioritering en de inzet van beschikbare middelen.

Richtinggevende stellingen

Stelling 1
We positioneren Erica als modern en toekomstbestendig glastuinbouwcluster en creëren optimale mogelijkheden voor ondernemers om dit mogelijk te maken.

Toelichting
De gebiedsvisie voor Erica kiest expliciet voor behoud, versterking en verdere concentratie van glastuinbouwactiviteiten in Erica. Dit betekent dat ruimte wordt geboden voor schaalvergroting, herstructurering, innovatie en verduurzaming. Daarnaast wordt gekeken naar verruiming van bouwmogelijkheden, clustervorming en verbetering van de randvoorwaarden voor ondernemerschap.

Stelling 2
We bieden ruimte voor een duurzame energiemix, ten dienste van de tuinbouw, en zijn een actieve partner in het lobbygesprek naar netbeheerders en andere stakeholders.

Toelichting
Voor ondernemers vormt de beschikbaarheid van energie één van de belangrijkste randvoorwaarden voor continuïteit en verduurzaming. Het programma voorziet daarom in ruimte voor een mix van duurzame energieoplossingen, waaronder zonne-energie, energieopslag, warmtenetten, innovatieve energietechnieken, kleinschalige erfmolens en toekomstige waterstoftoepassingen.

Daarnaast wordt ingezet op de ontwikkeling van een energy hub, waarmee bedrijven lokaal energie kunnen opwekken, opslaan, uitwisselen en efficiënter benutten. Hierdoor neemt de afhankelijkheid van het elektriciteitsnet af en ontstaat meer ruimte voor groei en verduurzaming. Ook wordt een actieve lobbyrol richting onder meer Enexis, provincie en Rijk voorgesteld om de benodigde netcapaciteit en energie-infrastructuur te realiseren.

Stelling 3
Het noordelijk deel van Klazienaveen verbreedt naar een gebied met gemengde bedrijvigheid. Glastuinbouw is hier onderdeel van.

Toelichting
Uit de analyse blijkt dat het noordelijk deel van Klazienaveen al een meer gemengd karakter heeft gekregen, met naast glastuinbouw ook andere economische functies. Tegelijkertijd bevinden zich hier nog vitale glastuinbouwbedrijven. De visie kiest daarom voor een overgangsgebied waarin glastuinbouw mogelijk blijft, maar waar ook ruimte ontstaat voor andere passende vormen van bedrijvigheid en economische ontwikkeling.

Bij de ontwikkeling van het gebied wordt ruimte geboden aan een breed spectrum van economische activiteiten. Daarbij wordt niet uitgegaan van een limitatieve lijst van toegestane bedrijfsactiviteiten, maar van een toetsing aan de ruimtelijke, economische en maatschappelijke meerwaarde die een initiatief biedt. Voorwaarde is dat nieuwe ontwikkelingen geen belemmering vormen voor de huidige bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden van de aanwezige glastuinbouwbedrijven.

Nieuwe initiatieven dienen aantoonbaar bij te dragen aan de economische ontwikkeling van het gebied en de regio. Daarbij wordt ruimte geboden aan bedrijven die direct of indirect verbonden zijn aan de tuinbouw en bedrijven die actief zijn op het gebied van energie, circulariteit, agribusiness, logistiek, onderwijs, innovatie en de groene sector. Daarnaast moeten ontwikkelingen milieu- en verkeerstechnisch goed inpasbaar zijn binnen de omgeving. Van initiatiefnemers wordt verwacht dat zij aandacht besteden aan een efficiënt en duurzaam gebruik van energie en water en bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

Stelling 4
Het zuidelijk deel van Klazienaveen verandert fundamenteel van functie. Glastuinbouw is hier op termijn niet langer mogelijk.

Toelichting
Uit de analyse blijkt dat met name het zuidelijke deel van Klazienaveen wordt gekenmerkt door een verouderde ruimtelijke en economische structuur, waardoor het toekomstperspectief voor moderne glastuinbouw beperkt is. Tegelijkertijd staat de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van dit gebied onder druk. In de gebiedsvisie wordt daarom voorgesteld om transformatie van dit deelgebied naar nieuwe functies te verkennen. Deze functies dienen bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit, economische vitaliteit en financiële uitvoerbaarheid van de bredere gebiedsontwikkeling.

De concrete invulling van deze transformatie vraagt om nader onderzoek. Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar de ruimtelijke en economische meerwaarde van mogelijke functies, maar ook naar de economische haalbaarheid van de transformatie zelf. Gezien de aanzienlijke kosten die gepaard kunnen gaan met herstructurering en functiewijziging, en de beperkte financiële middelen van de gemeente, is een zorgvuldige afweging van investeringen, opbrengsten en mogelijke financieringsbronnen noodzakelijk. Uitgangspunt daarbij is dat de glastuinbouw op langere termijn niet langer de ruimtelijk-economische drager van dit gebied zal zijn.

Stelling 5
De gemeente neemt in de glastuinbouwgebieden in Erica en Klazienaveen minimaal een regisserende rol op zich en investeert actief in de uitvoering van de gebiedsontwikkeling.

Toelichting
De opgaven rond energie, ruimtegebruik, transformatie, herstructurering en verduurzaming zijn omvangrijk en complex. Deze veranderingen komen niet vanzelf tot stand en vragen om nauwe samenwerking tussen ondernemers, gemeente, provincie, netbeheerders en andere partners. Daarom kiest de gemeente in zowel Erica als Klazienaveen voor een actieve en regisserende rol. Louter faciliteren is onvoldoende om de gewenste ontwikkelingen op gang te brengen.

Deze rol heeft ook financiële consequenties. Om transformatie, herstructurering en toekomstbestendige economische ontwikkeling mogelijk te maken, zullen er middelen ingezet moeten worden voor onder meer planvorming, onderzoek, procesbegeleiding, infrastructuur en eventuele gebiedsmaatregelen. De omvang en invulling van deze investeringen worden nader uitgewerkt in de uitvoeringsagenda en bijbehorende financiële afwegingen.

Tegelijkertijd staat de gemeente voor aanzienlijke financiële uitdagingen. De beschikbare middelen zijn niet onbeperkt en de ruimte voor nieuwe investeringen staat onder druk door stijgende kosten, toenemende maatschappelijke opgaven en onzekerheden rondom toekomstige inkomsten. Dit betekent dat keuzes noodzakelijk zijn. Niet alle ambities kunnen gelijktijdig of in dezelfde omvang worden gerealiseerd. Investeringen in het glastuinbouwgebied zullen daarom steeds moeten worden afgewogen tegen andere gemeentelijke prioriteiten. De uitvoering van maatregelen is mede afhankelijk van beschikbare budgetten, cofinancieringsmogelijkheden vanuit andere overheden of partners en de maatschappelijke en economische meerwaarde van de voorgestelde investeringen.

Vervolg
Wij verzoeken u de discussienota te agenderen voor de commissievergadering van oktober 2026. Wij stellen voor de discussie te voeren aan de hand van bovenstaande vijf stellingen en de daarbij behorende beleidskeuzes. De uitkomsten van deze discussie vormen de basis voor de verdere uitwerking van het programma.

Volgens de Omgevingswet wordt het Omgevingsprogramma Glastuinbouw vastgesteld door ons college. Met deze discussienota bieden wij uw raad vooraf de gelegenheid om wensen, aandachtspunten en eventuele bedenkingen mee te geven, zodat deze kunnen worden betrokken bij de afronding van de gebiedsvisies en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's. Na afronding van het programma informeren wij uw raad over de besluitvorming en stellen wij u in de gelegenheid kennis te nemen van het vastgestelde Omgevingsprogramma Glastuinbouw.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen

de gemeentesecretaris	de burgemeester
N.A. Plantinga	H.F. van Oosterhout